

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 176 din 11.05.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dl. Bolea Vladimir, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea Legii nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier) și a Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

3. Potrivit notei informative alăturate proiectului, scopul acestuia rezidă în uniformizarea evidenței unităților de drept prin investirea I.P. „Agenția Servicii Publice” cu competența de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier) și respectiv, excluderea acestei atribuții din competența primăriilor, care la moment dispun de acest drept conform Legii nr. 1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier).

4. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Conform pct.5 din nota informativă, adoptarea și implementarea ulterioară a proiectului de lege nu necesită surse financiare suplimentare din bugetul de stat.

6. În vederea respectării art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin.(1) și alin.(4) din Legea nr.100/2017, relevăm că proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competență au tangență directă sau indirectă cu

obiectul de reglementare a proiectului actului normativ. Astfel, considerăm oportună avizarea proiectului în cauză de către Guvernul Republicii Moldova, precum și consultarea acestuia cu autoritățile administrației publice locale și Congresul Autorităților Locale din Moldova.

7. Totodată, dat fiind faptul că proiectul de lege va avea impact asupra activității de întreprinzător, în temeiul art. 13 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, apare necesitatea efectuării analizei impactului de reglementare a proiectului de lege în vederea determinării efectelor acesteia.

Potrivit art. 3 alin. (3¹) din Codul Fiscal nr.1163/1997, la elaborarea proiectelor de acte legislative și normative din domeniul fiscal, care reglementează activitatea de întreprinzător, Guvernul întocmește actul de analiză a impactului de reglementare. În cazul inițiativelor legislative înaintate de către deputați, actul de analiză a impactului de reglementare va fi întocmit de Guvern în procesul de avizare, conform unei metodologii aprobate de acesta.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă, reținem următoarele:

1. Art. I, modificarea Legii nr. 1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier)

1) În vederea respectării rigorilor de tehnică legislativă, în dispoziția Art. I propunem ca după paranteza în care se indică sursa publicării, să se adauge precizarea „cu modificările ulterioare”.

Obiecția este valabilă și pentru dispoziția Art. II din proiect.

2) Pct. 1 privitor la modificarea art. 2 alineatul (1) din Lege:

a) Se propune includerea în noțiunea de gospodărie țărănească „inclusiv terenurile atribuite ca loturi de pe lângă casă”.

Remarcăm că, nota informativă nu redă nici un argument privind necesitatea modificărilor propuse.

Or, conform art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative în coroborare cu pct. 2 din Anexa nr. 1 la Lege, stabilește că nota informativă la proiectul de act normativ include necesitatea elaborării proiectului, argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării acestuia.

Totodată accentuăm că, în corespundere cu prevederile art. 39 din Codul funciar nr. 828/1991, terenurile atribuite în proprietate ca loturi de lângă casă, în conformitate cu legislația, **amplasate în extravilanul satului (comunei) sau orașului**, se consideră **grădini**. Iar *terenurile atribuite în proprietate ca loturi de pe lângă casă (grădini)*, **amplasate adiacent hotarelor intravilanului**, se includ în hotarele intravilanului localității, se consideră terenuri destinate construcțiilor și se utilizează

pentru construcții locative, cu condiția includerii acestora în planul urbanistic general al localității.

Astfel, presupunem că, prin propunerea de completare a alin. (1) al art.2 din Legea nr.1353/2000, autorul a avut în vedere **terenurile atribuite în proprietate ca loturi de pe lângă casă (grădini), amplasate adiacent hotarelor intravilanului**, care nu au fost incluse în planul urbanistic general al localității.

În acest sens, întru evitarea tălmăcirilor diferite, sugerăm concretizarea textului de modificare.

b) Pentru un spor de precizie în redactare sugerăm substituirea cuvântului „completează” cu cuvântul „introduce”.

3) La **pct. 2**, se propune modificarea **art. 10 alineatul (4)** în sensul atribuirii în competența registratorului organului înregistrării de stat a dreptului de a autentifica semnătura fondatorului și semnăturile celorlalți membri din declarația de constituire a gospodăriei țărănești (de fermier).

La aspectul dat atragem atenția că, art. 36 alin. (2) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali stabilește expres care sunt atribuțiile registratorului în domeniul înregistrării de stat, nefiind prevăzut dreptul acestuia de a autentifica careva acte. De aceea sugerăm corelarea propunerii înaintate cu prevederile normei menționate.

4) La **pct. 5**, se propun modificări la **articolul 13**:

a) **alin. (1)**:

- în vederea asigurării încorporării noilor reglementări în dispoziția normei și excluderii oricărui echivoc, precum și atingerii scopului scontat prin prezentul proiect, propunem ca cuvintele „structura teritorială a organului înregistrării de stat în a cărei rază a primăriei deține teren” să fie formulate astfel:

„ structura teritorială a organului înregistrării de stat din raza unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi în a cărei hotare acesta deține teren”.

b) la **alin. (3)**, observăm că autorul proiectului propune substituirea cuvântului „primăria” cu sintagma „organul înregistrării de stat”.

Este de notat că, în cuprinsul proiectului autorul utilizează cuvintele „structura teritorială a organului înregistrării de stat ”, însă nu „organul înregistrării de stat”.

Deci, în vederea asigurării respectării prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017, sugerăm utilizarea cuvintelor „structura teritorială a organului înregistrării de stat ” în tot cuprinsul proiectului de lege.

5) Pct. 9

Potrivit art. 27 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 1353/2000, gospodăria țărănească poate fi lichidată prin hotărâre a instanței de judecată la cererea moștenitorului sau a primăriei dacă nu a rămas nici un membru și nici un moștenitor al acestuia nu dorește să țină mai departe gospodăria.

Prin prezentul proiect de lege se propune de a fi excluse cuvintele „sau a primăriei” din art. 27 alin. (2) lit. c).

Astfel, pentru a asigura corespunderea modificărilor propuse condițiilor de precizie și concizie, sugerăm amendarea articolului 27 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 1353/2000, în sensul excluderii textului „*sau a primăriei dacă nu a rămas nici un membru și nici un moștenitor al acestuia nu dorește să țină mai departe gospodăria*”.

Totodată, este necesar a fi reglementat aspectul lichidării gospodăriei țărănești (de fermier) prin hotărârea instanței de judecată atunci când nu există un membru al gospodăriei și nici un moștenitor al acestuia nu dorește să țină mai departe gospodăria.

De asemenea, atragem atenția că reieșind din scopul proiectului de lege se impune necesitatea modificării și a alineatului (2) lit. a) din art. 27 din Lege prin excluderea cuvintelor „a primăriei”.

2. La Art. II, se propun modificări la articolul 2 din Legea nr. 220/2007 în sensul includerii „gospodăriei țărănești (de fermier) ” în noțiunea de „întreprinzător individual” .

În același timp, se propune introducerea unui nou registru și anume Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier).

1) Analizând noile reglementări propuse sub aspectul implementării acestora, observăm mai multe situații (cazuri) ce implică anumite consecințe juridice în ce privește procedura de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier), ceea ce impune ca autorul să se determine asupra conceptului de bază al proiectului de lege înaintat din următoarele considerente:

a) Potrivit art. 3 din Legea nr. 220/2007, prevederile acesteia se aplică la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, sucursalelor acestora, și a persoanelor fizice întreprinzători individuali, dacă alte acte legislative nu prevăd altfel.

Conform notei informative la proiectul de lege, modificarea art. 2 din Legea nr. 220/2007 are drept scop *extinderea domeniului de aplicare a Legii respective la înregistrarea de stat a gospodăriilor țărănești (de fermier).*

Prin urmare, în cazul modificării art. 2 din Legea nr. 220/2007 în sensul includerii „gospodăriilor țărănești (de fermier)” în noțiunea de „întreprinzător individual”, rezultă că reglementările aplicabile întreprinzătorilor individuali, inclusiv procedura înregistrării de stat se vor aplica și asupra gospodăriilor țărănești (de fermier), iar la articolul 13 din Legea nr. 1353/2000 ce vizează înregistrarea gospodăriilor țărănești, reiese că urmează a se face trimitere la Legea nr. 220/2007.

Consecvent urmează a fi analizat și art. 27 din Legea nr. 1353/2000 ce stabilește procedura de lichidare a gospodăriilor țărănești (de fermier), deoarece în rezultatul amendării art. 2 din Legea nr. 220/2007 (includerea „gospodăriilor țărănești (de fermier) în noțiunea de „întreprinzător individual”) art. 31 din Legea respectivă se va aplica și asupra gospodăriilor țărănești (de fermier).

Deci, rezultă că este irelevant de a se introduce la art. 2 din Legea nr. 220/2007 un nou registru, adică Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier), având în vedere că gospodăriile țărănești (de fermier) vor fi incluse în noțiunea de „întreprinzători individuali” și respectiv conținutul Registrului de stat al întreprinzătorilor individuali se va referi inclusiv la gospodăriile țărănești (de fermier). Dar, având în vedere caracterul diferit al conținutului acestor două registre, probabil se impune necesitatea modificării prevederilor art. 33 din Legea nr. 220/2007 ce vizează conținutul Registrului de stat a întreprinzătorilor individuali, în sensul includerii anumitor aspecte specifice gospodăriilor țărănești (de fermier). Drept urmare, articolul 14 din Legea nr. 1353/2000, ce reglementează ținerea registrului gospodăriilor țărănești (de fermier) urmează a fi abrogat.

Apreciem necesară efectuarea modificărilor de rigoare și la art. 14 pct. 3 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

b) *Într-o altă ordine de idei*, reieșind din faptul elaborării proiectului de lege în vederea uniformizării evidenței unităților de drept prin investirea IP „Agenția Servicii Publice” cu competența de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier) precum și includerea Registrului gospodăriilor țărănești (de fermier) ca parte componentă a Registrului de stat al unităților de drept. Propunerea dată impune ca procedura de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier) să fie reglementată în același act normativ, pe lângă celelalte subiecte de drept (persoanele juridice și întreprinzătorii individuali) adică în Legea nr. 220/2007.

În cazul dat conchidem că, completarea art. 2 din Legea nr. 220/2007 în sensul includerii „gospodăriilor țărănești (de fermier)” în noțiunea de „întreprinzător individual” nu este pertinentă, deoarece survin consecințele juridice expuse anterior la subpct.1 lit. a) din prezentul aviz (aplicarea tuturor reglementărilor cu privire la întreprinzătorii individuali din Legea nr. 220/2007). Însă, rezultă ca fiind necesar a modifica articolele 1 și 3 din Legea nr. 220/2007 în sensul aplicării legii respective „*inclusiv gospodăriilor țărănești (de fermier)*” și deci de a reglementa procedura de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier) în Legea respectivă, separat de procedura înregistrării de stat a persoanelor juridice și procedura înregistrării de stat a întreprinzătorilor individuali. Respectiv, art.13 din Legea nr. 1353/2000 va fi abrogat sau modificat în sensul stipulării că înregistrarea gospodăriilor țărănești (de fermier) se va efectua conform procedurii prevăzute în Legea nr. 220/2017.

De asemenea, în tot cuprinsul Legii nr. 220/2007, este necesară revizuirea tuturor reglementărilor (de ex: art. 4, 5, 32, 35, 36 ș.a.) în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier).

Iar, la art. 2 din Legea nr. 220/2007 rezultă că va fi necesar de a defini noțiunea de gospodărie țărănească sau a face trimitere în acest sens la Legea nr. 1353/2000, astfel asigurând respectarea prevederilor art. 55 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Cu referire la includerea unui nou registru și anume Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier), reieșind din argumentele expuse mai sus, se impune necesitatea modificării prevederilor art. 33 din Legea nr. 220/2007 ce vizează conținutul Registrului de stat, în sensul includerii unui nou alineat care va reglementa conținutul Registrului gospodăriilor țărănești (de fermier). Drept urmare, articolul 14 din Legea nr. 1353/2000, ce reglementează ținerea registrului gospodăriilor țărănești (de fermier) urmează a fi abrogat.

În același timp, se vor efectua modificările de rigoare și la art. 14 pct. 3 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

2) Evidențiem că, în cazul în care nu se iau în considerare situațiile descrise la subpct. 1 lit. a) și b) din prezentul aviz, precum și consecințele juridice expuse, respectiv se mențin modificările propuse în proiectul de lege, consemnăm următoarele:

a) La modificarea art. 2 din Legea nr. 220/2007, în sensul includerii „gospodăriilor țărănești (de fermier) în noțiunea de „întreprinzător individual”, pentru a evita consecința aplicabilității tuturor reglementărilor cu privire la întreprinzătorii individuali din Legea nr. 220/2007 (după cum a fost descris în subpct.1 lit. a) din aviz) asupra gospodăriilor țărănești (de fermier) rezultă că, este oportun a modifica articolele 1 și 3 din Legea nr. 220/2007 în sensul menționării aplicării prezentei legi la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, sucursalelor acestora, și a persoanelor fizice întreprinzători individuali, *cu excepția gospodăriilor țărănești care se va efectua conform Legii nr. 1353-XIV din 03 noiembrie 2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier)*. La fel, în art. 35 din Lege, pentru un spor de precizie, se va menționa că „înregistrarea de stat a persoanelor juridice și fizice prevăzute la art. 3, *inclusiv a gospodăriilor țărănești (de fermier)*, se efectuează de către Agenția Servicii Publice prin structurile sale teritoriale”. În atare situație, se va atinge scopul atribuirii în competența Agenției Servicii Publice a procedurii de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier), totodată această procedură va fi reglementată de Legea nr. 1353/2000.

b) În ce privește Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier) și includerea acestuia în componența Registrului de stat, în atare situație rezultă că conținutul Registrului gospodăriilor țărănești (de fermier) urmează a fi reglementat de Legea nr 220/2007. Or, nu este clară poziția includerii registrului respectiv în Registrul de stat, dar reglementării conținutului acestuia în Legea nr. 1353/2000.

Notăm că este necesar a se analiza aspectul termenului și a taxei de înregistrare a gospodăriilor țărănești (de fermier) și anume care norme vor fi aplicabile la acest aspect, Legea nr. 1353/2000 sau Legea nr. 220/2007.

Rezumând cele expuse, considerăm că este necesară efectuarea unei analize ample a propunerilor înaintate, precum și corelarea acestora cu prevederile Legii nr.

1353/2000, în vederea evitării unor eventuale neconcordanțe și dificultăți la implementarea legii.

3. La Art. III

1) Accentuăm că, deși la pct. 6 din nota informativă, autorul menționează că proiectul de lege nu necesită modificarea cadrului normativ aferent, atestăm că noile reglementări implică necesitatea aducerii mai multor acte normative în concordanță acestea și anume a Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Hotărârea Guvernului nr. 977/2001 privind înregistrarea gospodăriilor țărănești (de fermier).

În acest context, propunem expunerea **alineatului (2)** în următoarea redacție:

„(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

b) va aproba actele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.”

2) Cu referire la **alineatul (3)**, pentru un spor de precizie normativă, sugerăm indicarea momentului din care începe a curge termenul „de cel mult 45 de zile” prevăzut pentru predarea/primirea dosarelor gospodăriilor țărănești (de fermier), a Registrelor ținute în acest sens, precum și a platformelor electronice pe care se asigură evidența acestora (dacă există), adică din data intrării în vigoare sau din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În concluzie, fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege avizat, relevăm că modificările propuse prin prezentul proiect de lege generează mai multe situații și consecințe juridice, care urmează a fi analizate din perspectiva unei eventuale implementări cât mai eficiente și corecte a noilor reglementări.

Considerăm că, proiectul de lege urmează a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală